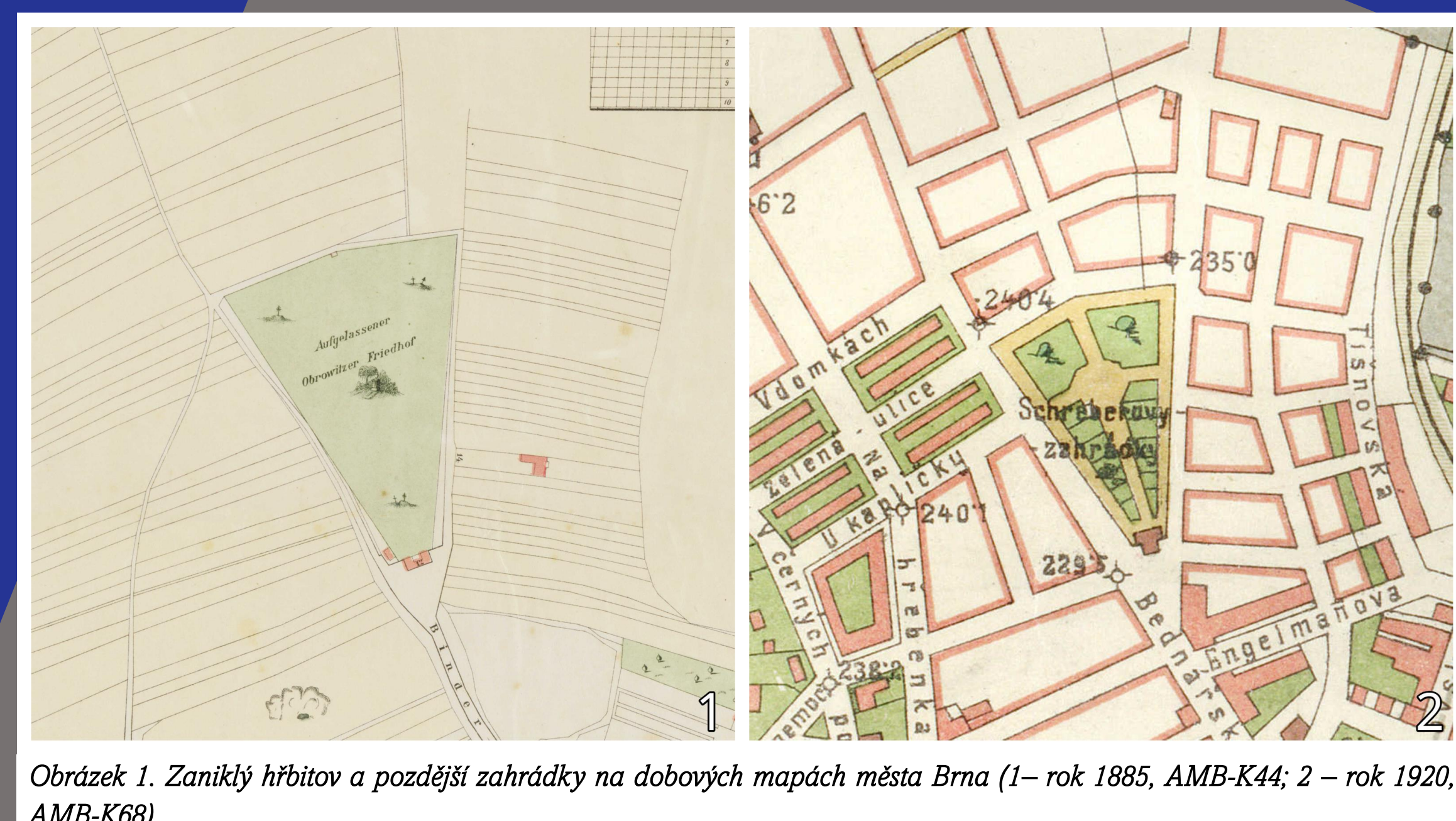

SCHREBEROVY ZAHRÁDKY

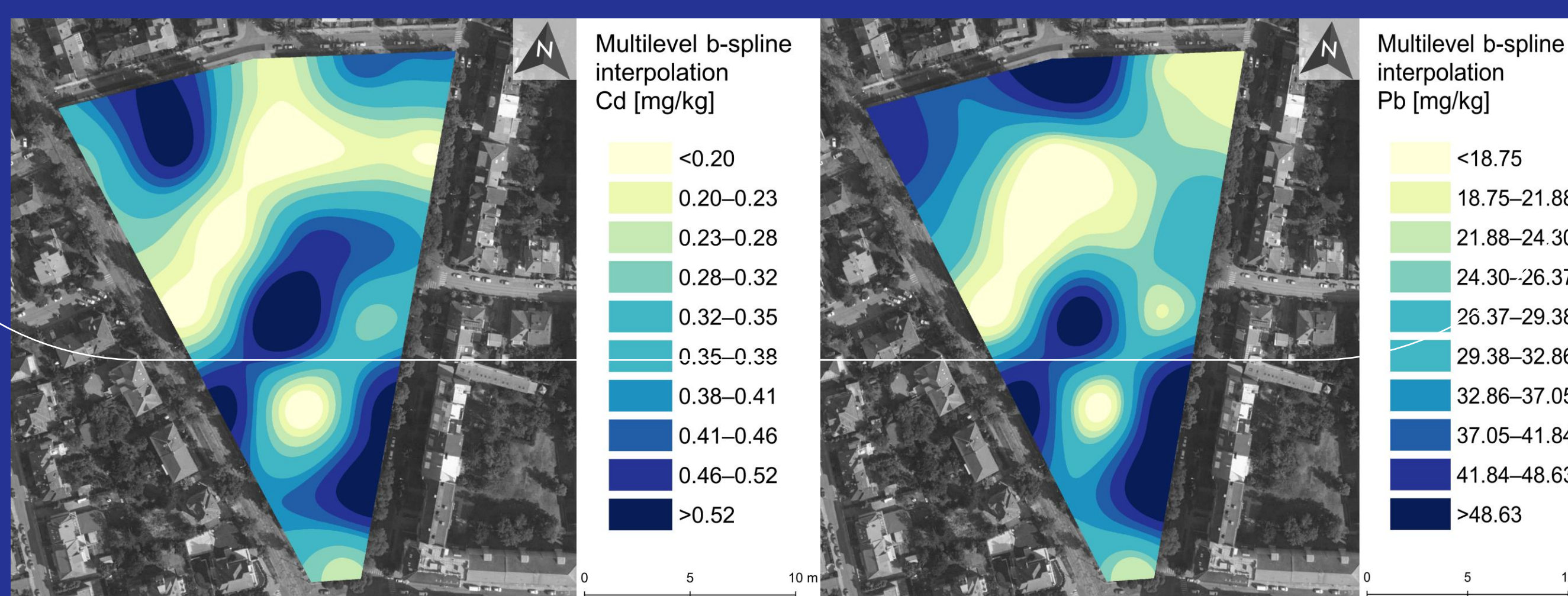
HISTORIE

Původně plocha dnešního parku sloužila k zemědělským účelům jako pole. Pouze jižně od parku se nacházely cihelny a na ně navazující hliníky, kde se těžila hlína na výrobu cihel. Později zde vznikl hřbitov, přičemž stejně jako u četných dalších brněnských hřbitovů stojí za jeho vznikem nařízení císaře Josefa II. z roku 1784. Tímto nařízením byl mimo jiné zrušen hřbitov při kostele sv. Kunhuty v Zábrdovicích. Ten byl nahrazen novým hřbitovem při dnešní ulici Vranovská a Merhautova. Ovšem ani ten kapacitně brzo nepostačoval. Proto v roce 1853 koupila městská rada pozemky v Černých Polích. Slavnostně byl hřbitov se smuteční halou vysvěcen v roce 1855. V roce 1866 zde bylo pohřbeno 1385 pruských vojáků zemřelých na cholera. Jejich ostatky byly ovšem přemístěny již v roce 1902 na ústřední hřbitov. Z kapacitních důvodů bylo pohřbívání zrušeno v roce 1883. Poté byl ještě areál pietně nějaký čas udržován a definitivně byl hřbitov zrušen na počátku 20. století. V roce 1907 byla na jeho místě zřízena zahrádkářská kolonie zahrnující původně sedmáct malých domků a k nim přilehlých zahrádek. Počet zahrádek byl postupně navýšen na sedmdesát čtyři. Název kolonie byl odvozen od činnosti lipského školního spolku Schreberverein, který vznikl na počest propagátora pobytku na čerstvém vzduchu spojeným s pěstováním zahradních rostlin a plodů Moritze Schrebera (1808–1861). Schreberovy zahrádky se tak staly nejstarší zahrádkářskou kolonií v tehdejší Rakousku-Uhersku. Ovšem ani kolonie zde nepřežila a byla po druhé světové válce zrušena. Mezi léty 1947–1948 byl na místě zaniklé kolonie zřízen veřejný park, který byl v 70. letech 20. století doplněn o dětské hřiště. V roce 1965 byl v parku vztyčen pomník J. Fučíka, který byl v roce 1990 odstraněn.

Obrázek 1. Zaniklý hřbitov a pozdější zahrádky na dobových mapách města Brna (1 – rok 1885, AMB-K44; 2 – rok 1920, AMB-K68)

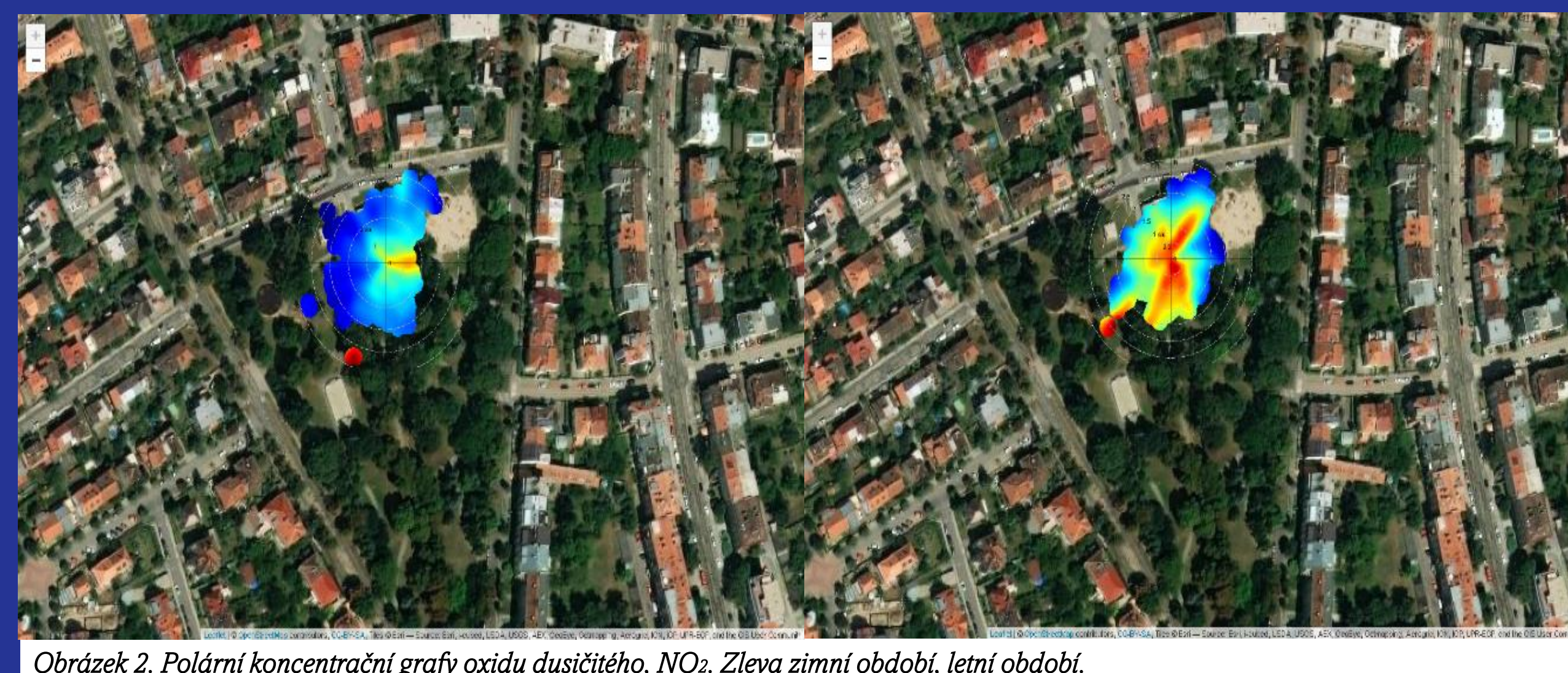
Obrázek 3 zobrazuje distribuci kadmia (Cd) a olova (Pb) jako jedné z nejrizikovějších těžkých kovů běžně se vyskytujících v městských půdách. Jejich obsah byl, nicméně, nízký, a neměl by proto představovat žádnou vážnou zdravotní hrozbu pro uživatele parku.

Obrázek 3. Distribuce kadmia (Cd) a olova (Pb) v půdě.

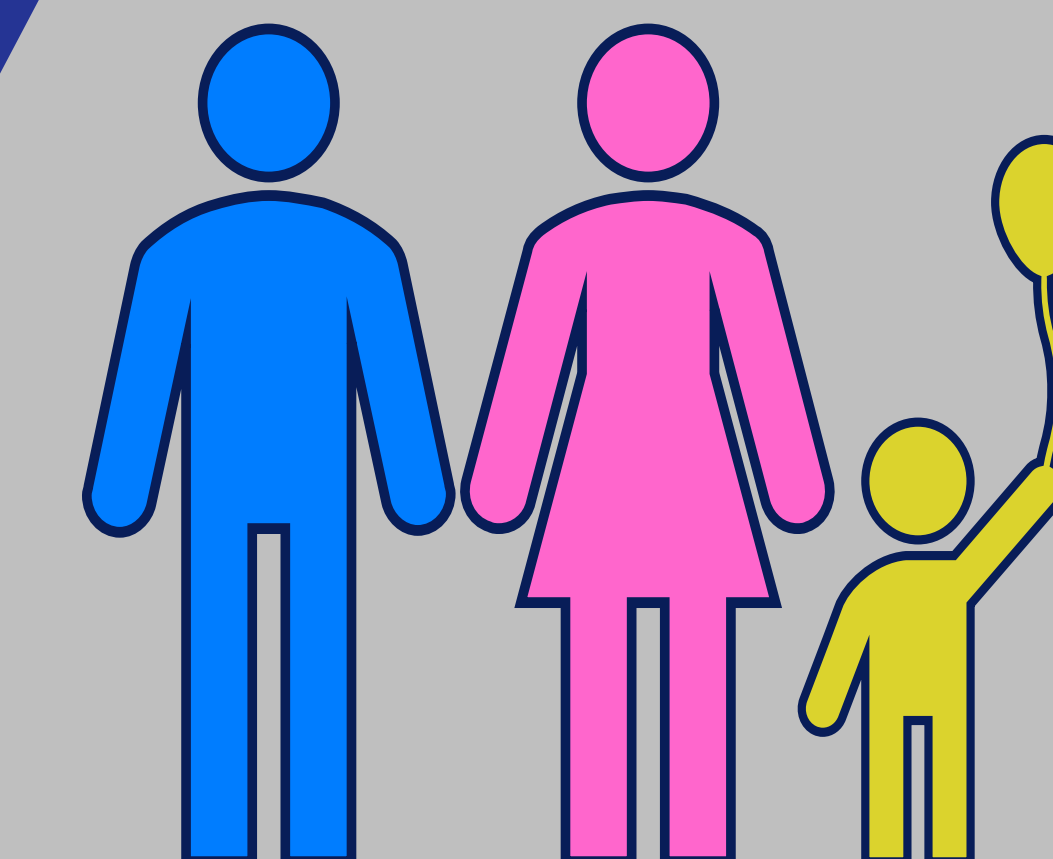
ENVIRONMENTÁLNÍ SITUACE

Znečištění prostředí je jedním z významných rizik ovlivňujících zdraví člověka. Jedním z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících kvalitu ovzduší a půdy v městském prostředí jsou emise škodlivin z dopravy. Nicméně, na celkovém znečištění městského prostředí se podílí i celá řada dalších zdrojů, zahrnující např. průmysl nebo vytápění domácností. Do ovzduší se tak dostávají směsi obsahující stovky chemických látek v různých koncentracích, často s toxickými, mutagenními i karcinogenními vlastnostmi pro člověka. Sledované škodliviny v ovzduší byly v tomto případě oxid dusnatý (NO), oxid dusičitý (NO₂), ozón (O₃) a aerosolové částice frakce PM₁₀, tj. částic menších než 10 μm, v půdě poté těžké kovy.

Obrázek 2. Polární koncentrační grafy oxidu dusičitého, NO₂. Zleva zimní období, letní období.

Obrázek 2 ukazuje, že v době měření v zimním období směřovalo k místu měření znečištění ovzduší oxidem dusičitým převážně z východu, při vyšších rychlostech větru se uplatňoval i směr z jihovýchodu od místa měření. V letním období směřovalo k místu měření znečištění ovzduší oxidem dusičitým prakticky ze všech směrů. K maximálnímu znečištění docházelo v zimním období kolem osmé hodiny s výjimkou západních směrů, v letním období rovněž kolem osmé hodiny, a to ze všech směrů. Dále v zimním období kolem 20. hodiny prakticky při všech směrech větru s výjimkou západních směrů a méně výrazněji v letním období mezi 20. hodinou a 24. hodinou při severozápadních až jihovýchodních směrech větru se ukázala další maxima způsobená pravděpodobně nočním snížením konverze NO na NO₂, ke které je zapotřebí slunečního záření. V zimním období byly koncentrace NO₂ cca 2x vyšší než v letním období.

Tento park máme rádi, protože:

1. Je pro nás dostupnou zelení s přírodními prvky.
2. Najdeme v něm možnost posezení i dobře udržované cesty.

Obrázek 4 demonstruje, že v době měření v zimním období směřovalo k místu měření znečištění ovzduší PM₁₀ z jižních až východních směrů, v letním období z jižních, severovýchodních a západních směrů. K maximálnímu znečištění docházelo v zimním období zejména při jižním až východním proudění v nočních hodinách. V letním období směřovalo znečištění PM₁₀ k místu měření z jihovýchodu zhruba od 20. hodiny až do osmé hodiny ráno. Poněkud nižší znečištění přicházelo k místu měření znečištění ve stejné době prakticky ze všech směrů. Pravděpodobně se zde uplatňuje jednak vliv dopravy, dále pak v zimním období i vliv dalších zdrojů, jako je např. vytápění. V zimním období byly koncentrace PM₁₀ prakticky stejné jako v letním období.

Obrázek 4. Polární koncentrační grafy pevných částic, PM₁₀. Zleva zimní období, letní období.